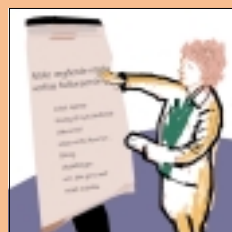
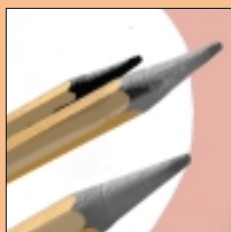

Författare Carl Edvard Rudebeck

Vår FQ-grupp

Ett stuiebrev

SFAM SVENSK FÖRENING FÖR
ALLMÄN MEDICIN

Vår FQ-grupp

Innehållsförteckning

	Sida
Inledning	
Syfte	4
När görs utvärderingen	4
Hur mycket tid behövs?	4
Hur går det till?	4
Frågor att besvaras	6-10
<i>Gruppens övergripande mål</i>	6
<i>Specifika kompetensmål</i>	7
<i>Innehåll och former</i>	8
<i>Gruppens klimat</i>	9
<i>Överenskommelse och ramar</i>	10
Att inventera och besluta om ämnen i FQ-gruppen	11
Så här går det till	11

Syfte

Tanken med det här studiebrevet är att det ska vara till stöd för FQ-grupper som vill utvärdera sitt arbete. Gruppen jämför vad den uppnått med sina ursprungliga mål och samtidigt kan det samlade innehållet under perioden jämföras med de ämnesområden som en gång planerades. Avvikelser i mål och innehåll är viktiga att diskutera och förstå, oavsett arbetet utvecklats till bättre eller sämre än förväntat.

När görs utvärderingen

Det kan finnas skäl att göra granskningen regelbundet, till exempel en gång årligen. Även om stämningen i gruppen är god kan en planerad utvärdering ge en kanal för synpunkter och idéer som annars inte skulle komma fram.

Dessutom finns det naturligtvis anledning att göra en utvärdering om gruppen inte fungerar bra. Resultatet kan bli starten på en mer gynnsam utveckling.

Hur mycket tid behövs?

Med bra planering ska utvärderingen kunna genomföras på två timmar. Dock kan det finnas fördelar med att avsätta längre tid. Bland annat ges då möjligheten att mera grundligt diskutera och planera den fortsatta verksamheten och en sådan diskussion är ju den naturliga produkten av att gruppen granskar sig själv. En halv- eller heldag för gruppen per år är inte mycket om man ser till allt det konstruktiva arbete som de flesta FQ-grupper lägger ned på att utveckla sina medlemmars yrkeskunnande.

Hur går det till?

Frågor till gruppen

Studiebrevet innehåller ett antal frågor om olika aspekter av gruppens arbete, som besvaras av gruppens medlemmar enskilt under mötets inledning. Frågorna bör kunna besvaras på 15 minuter. Några av frågorna har använts i enkäter till FQ-gruppdeltagare, andra är nya. Hur relevanta frågorna är beror av den enskilda gruppens mål och verksamhet. Gruppen kan gemensamt besluta hoppa över frågor som inte alls passar. Innan frågorna besvaras, måste gruppen besluta om vilken tidsperiod utvärderingen avser.

Summering

Sammanställning av svaren: Gruppen går först snabbt igenom alla frågor och summerar poängen för varje fråga. Gruppgenomsnittet – fortfarande för varje fråga –, och påtagliga, enskilda avvikelser från detta, noteras.

Diskussion

Diskussionen blir mer givande om den har en tydlig struktur. De olika frågeområdena ger en naturlig indelning och vi föreslår att gruppen diskuterar igenom dem var för sig, åtminstone i en första runda och att en ny ledare utses för varje diskussionsavsnitt. Vi föreslår också att gruppledaren inte leder diskussionen vid detta möte utan ges chansen att på ett friare sätt delge gruppen sina erfarenheter och tankar.

Diskussionen ska bara handla om gruppen och dess arbete. Gruppen är huvudpersonen. Följande frågor finns skäl att försöka besvara:

- ◆ Vilka mål har gruppen?
- ◆ Behöver målen ändras?
- ◆ Vilka ramar och överenskommelser ska gälla?
- ◆ Bör innehållet ändras för att det ska motsvara vad medlemmarna i gruppen uppfattar sig behöva?
- ◆ Bör formerna ändras?
- ◆ Tas gruppens möjligheter till vara?
- ◆ Är gruppklimatet välkommande och inspirerande för alla medlemmar?
- ◆ Vill gruppledaren fortsätta?
- ◆ Vill gruppen att gruppledaren ska fortsätta? (Den sista frågan kan vara svår att diskutera men vi vill uppmuntra gruppen till att lyfta upp den. Gruppledaren behöver känna mandatet från gruppen. Om å andra sidan gruppledarskapet haltar, hindrar detta gruppen att nå sina mål. Att gruppledarskapet haltar behöver dock inte bara bero på gruppledaren. Gruppen kan också göra det mer eller mindre lätt för gruppledaren att fullgöra sin uppgift att bidra till en bra grupprocess.)

Planering

Med ledning av det som framkommit i diskussionen gör gruppen upp sin planering för den kommande perioden. Detta förutsätter att gruppen också har gjort en ämnesinventering, t. ex. enligt den metod som är beskriven i bilagan till detta studiebreve. Om inte värderingsmötet gjorts längre än vanliga möten bör inventeringen ha gjorts vid ett tidigare tillfälle.

Frågor att besvaras enskilt av gruppmedlemmarna
(Kryssa för de svarsalternativ som bäst uttrycker din uppfattning)

Gruppens övergripande mål

Att delta i FQ-gruppen gör mig mer motiverad att söka kunskaper på egen hand

Instämmer inte alls   Instämmer helt

0 1 2 3 4

Kollegorna ger mig viktiga kunskaper

Instämmer inte alls   Instämmer helt

0 1 2 3 4

Genom FQ-gruppen blir jag uppmärksam på vad jag behöver kunna

Instämmer inte alls   Instämmer helt

0 1 2 3 4

FQ-gruppen stärker mig i min yrkesroll som allmänläkare

Instämmer inte alls   Instämmer helt

0 1 2 3 4

Att vara med i FQ-gruppen gör det lättare att planera och prioritera min fortbildning

Instämmer inte alls   Instämmer helt

0 1 2 3 4

I gruppen blir mitt fortbildningsbehov tillgodosett till

0 0-25% 25-50% 50-75% 75-100%

0 1 2 3 4

Specifika kompetensmål

Jag har haft nytta av gruppen i följande avseenden:

Kommunikationen med patienten

Instämmer inte alls

0   1   2   3

Instämmer helt

4

Medicinska utredningar

Instämmer inte alls

0   1   2   3

Instämmer helt

4

Läkemedelsförskrivning

Instämmer inte alls

0   1   2   3

Instämmer helt

4

Ställningstaganden till att skriva remiss

Instämmer inte alls

0   1   2   3

Instämmer helt

4

Labutnyttjande

Instämmer inte alls

0   1   2   3

Instämmer helt

4

Att sätta gränser när det gäller patienters, specialistvårdens och den egna personalens krav och förväntningar

Instämmer inte alls

0   1   2   3

Instämmer helt

4

Annat, ange: _____

_____

Innehåll och former

Avvägningen mellan olika kunskapsbehov har varit bra

Instämmer inte alls

Instämmer helt

0   1   2   3   4

Om inte, precisera: _____

_____

Metoderna har anpassats till innehållet

Instämmer inte alls

Instämmer helt

0   1   2   3   4

Metoderna (t. ex. falldiskussioner, studiebrev, ämnesdiskussioner, inbjuden gäst, audit och studiebesök) har varierats på ett bra sätt

Instämmer inte alls

Instämmer helt

0   1   2   3   4

Om inte, precisera: _____

_____

Gruppens klimat

Alla bidrar till gruppens arbete

Instämmer inte alls

☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4

Instämmer helt

Alla deltar i diskussionerna

Instämmer inte alls

☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4

Instämmer helt

Gruppen har visat intresse för mina erfarenheter och synpunkter

Instämmer inte alls

☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4

Instämmer helt

Jag är nöjd med hur jag bidrar till gruppens arbete

Instämmer inte alls

☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4

Instämmer helt

Jag har ägnat tid åt att förbereda något/några möten?

Instämmer inte alls

☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4

Instämmer helt

Jag har lett diskussionen vid något/några möten

Instämmer inte alls

☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4

Instämmer helt

Gruppledaren har på ett positivt sätt bidragit till gruppens klimat

Instämmer inte alls

☐	☐	☐	☐	☐
0	1	2	3	4

Instämmer helt

Överenskommelser och ramar

Närvaron i gruppen är bra

Instämmer inte alls

0

1

2

3

Instämmer helt

4

Jag är nöjd med min egen närvaro

Instämmer inte alls

0

1

2

3

Instämmer helt

4

Vanligen kommer alla på utsatt tid

Instämmer inte alls

0

1

2

3

Instämmer helt

4

Jag kommer vanligen på utsatt tid

Instämmer inte alls

0

1

2

3

Instämmer helt

4

Våra överenskommelser om tid och plats för mötena är acceptabla

Instämmer inte alls

0

1

2

3

Instämmer helt

4

Att inventera och besluta om ämnen i FQ-gruppen – en enkel metod

Ämnen är viktiga på olika sätt. Tre huvudkategorier, som kan hjälpa till att ge bredd när man försöker vaska fram innehållet för FQ-gruppens arbete, kan vara dessa:

- ♦ Vanligt och viktigt i kliniken. Vissa ämnen är alltid aktuella!
- ♦ Kunskapsluckor. Kan identifieras intuitivt eller med systematik, t. ex. audit.
- ♦ Krav/förväntningar från omvärlden. Även om allmänläkare själv ska styra sin fortbildning kan han/hon inte isolera sig från de förväntningar som uttrycks av sjukvårdspolitiker, allmänhet, patientföreningar och sjukhuskollegor. Det finns skäl att ha dessa förväntningar i åtanke när FQ-gruppen planerar sitt arbete.

Så här går det till

1. Varje gruppmedlem får tre till sex ”post-it-lappar” och skriver på vardera ner ett ämnesönskemål, dvs. lika många förslag som lappar. Förslagen ska kunna motiveras för den övriga gruppen. De tre ämneskategorierna, som beskrivits ovan, kan få påverka valen men det är inte nödvändigt.
2. Alla lappar placeras ut på en stor yta, synliga och läsliga för alla gruppmedlemmar.
3. Ämnena går igenom och motiveras av förslagställarna. Samtidigt grupperas lapparna, om det går, enligt de tre kategorierna *Vanligt och viktigt*, *Kunskapsluckor* och *Krav/förväntningar från omvärlden*.
4. Ämnen röstas fram. Varje gruppmedlem får lika många poäng att fördela – ett på varje ämne – som antalet mötestillfällen under den period som planeras.

Det visar sig oftast att enskilda gruppmedlemmar överger ett eller flera av de egna förslagen till förmån för andras, som framstår som intressantare eller viktigare. Gruppen samlar sig därmed inte bara i omröstningsproceduren utan också i hög grad i den diskussion som kommer när ämnena motiveras.

VÅR FQ-GRUPP

Detta studiebreve är avsett för deltagare i FQ-grupper som vill förbättra omhändertagandet av patienter med astma och kroniskt obstruktiv lungsjukdom och därvid använda evidensbaserat kunskapsunderlag.

FÖRFATTARE

Carl Rudebeck, distriktsläkare i Västervik och med FoU-uppdrag i primärvården i Kalmarlän, tidigare fortbildningsamordnare i SFAM.

COPYRIGHT: SVENSK FÖRENING FÖR ALLMÄNMEICIN, STOCKHOLM 2002

SFAM:S STUDIEBREV

är ett arbetsmaterial för FQ-grupper men vissa breve kan även användas för självstudier.

Ett studiebreve

- utgår från den egna vardagen
- öppnar vägen till kritisk reflektion
- inspirerar gruppdeltagarna att aktivt väga brevet innehåll mot egna erfarenheter
- är okomplicerat och roligt att arbeta med
- innehåller eller hänvisar till faktaunderlag och erbjuder ett eller flera sätt att närma sig faktaunderlaget

Studiebreve kan beställas från:

SFAM:s kansli
Box 738
101 35 Stockholm
E-post: helene.sward@sfam.a.se
hemsida [http:// www.sfam.nu](http://www.sfam.nu)